T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/617
KARAR NO : 2021/657
KARAR TR : 27/12/2021

ÖZET:Geçici Köy Korucusu olarak görev yapan davacının sigortalılık süresinin tespiti v e idarece eksik yatırıldığı ileri sürülen sigorta primlerinin ödenmesi istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : N. T.
Vekili : Av. G.Y.
Davalı : Şemdinli Kaymakamlığı
İhbar Olunan
(Adli Yargıda) : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. A. T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Şemdinli Kaymakamlığı Jandarma Karakol Komutanlığı emrinde güvenlik korucusu olarak görev yapmaktayken 10/12/2016 tarihinde göreve mazeretsiz olarak gitmediği iddiasıyla görevine son verildiğini,idari yargıda açtığı davanın, Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 1. Dava Dairesinin 29/01/2019 tarih ve E.2018/796, K.2019/110 sayı lehine sonuçlandığını, 22 Şubat 2019 tarihinde görevine yeniden başlatıldığını,parasal hakların iade edildiğini,ödenmeyen maaşlardan SGK primi kesildiğini ancak SGK'ya ödemesinin yapılmadığını;

Müvekkilinin davalı idare emrinde 28/02/2009 tarihinden itibaren güvenlik korucusu olarak çalışmaya başladığını, idarece sigorta girişi ve sigorta primleri yatırılmadığını, bu durumun hak kaybına yol açtığını; müvekkilinin göreve başlama tarihinden itibaren geriye dönük sigorta girişinin yapılmasına ve eksik olan primlerinin yatılması talebinde bulunmasına rağmen, idarece, müvekkilinin 29/04/2019 tarihinde Güvenlik Korucusu olarak aktif görev yapmadığı gerekçesi ile 25/12/2019 tarihinde taleplerinin karşılanmadığını;

690 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Güvenlik Korucularının da zorunlu sigortalı kapsamına alındığını, bu KHKile 5510 Sayılı Kanuna eklenen Ek 15'inci madde ile köy korucularının 4a, eski ismi ile SSK kapsamında zorunlu olarak sigortalı sigortalı sayılmasına yönelik düzenlemenin hayata geçirildiğini, 29/04/2017 tarihi itibari ile görevde bulunanların geçmiş dönemlerde her il için kapsama alınma tarihine kadar olan sürelerinden sigortalı olmayan sürelerin geçmiş primlerinin Valilikler tarafından yatırılacağını; müvekkili her ne kadar 29/04/2017 tarihinde Güvenlik Korucusu olarak aktif görev yapmamakta ise de idarenin görevine son verilmesi işleminin Mahkemece iptal edildiğini belirterek;

Müvekkilinin söz konusu yıllara ilişkin sigortalılık hizmetinden sayılabilmesi ve geriye dönük yatırılamayan sigorta primlerinin 28/02/2009 tarihinden itibaren yatırılması istemlerinin reddine ilişkin Şemdinli Kaymakamlığının 25/12/2019 tarih,62779885-492-E.2999 sayılı işleminin iptali ile müvekkilinin göreve başlama tarihi olan 28/02/2009 tarihinden itibaren sigorta girişinin yapılması ve ödenmeyen sigorta primlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna yatırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Van 4. İdare Mahkemesi 20/03/2020 tarihli ve E.2020/1722, K.2020/640 sayılı kararı ile,** 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, istinaf yoluna başvurulmaması üzerine bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 15.maddesinin 1.fıkrasında "442 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince güvenlik korucusu olarak görevlendirilenler, 4' üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve haklarında uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır" hükmü, son fıkrasında "Bu madde kapsamındaki sigortalılarla ilgili olarak bu maddede aksine hüküm bulunmaması kaydıyla bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır." hükmü ve 101.maddesinde de "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." hükmü bulunmaktadır.*
>
> *Bu itibarla, prim ödemesinden kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünün adli yargı yerlerince karara bağlanması gerektiği sonucuna varılmaktadır."*

3. Davacı vekili bu kez, müvekkilinin göreve başladığı 28.02.2009 tarihi ila 25/02/2019 tarihi arasındaki döneme ilişkin hizmetlerinin tespiti ve tesciline; ödenmeyen sigorta primlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna yatırılması

taleplerinin kabulüne karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesi(İş Mahkemesi Sıfatıyla) 15/12/2020 tarihli ve E.2020/215, K.2020/559 sayılı kararı ile,**uyuşmazlığın çözümünde HMK 114/l-b maddesi gereğince İdare Mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, dava dilekçesinin görev yönünden reddi ile Mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"İş bu dava hizmet tespiti davasıdır.

(...)

Dava konusu somut olayda davacı tarafın 28/02/2009- 25/02/2019 tarihleri arasında "Köy Korucusu" olarak talep ettiği hizmet tespitleri bakımından ;

442 sayılı yasanın 01/02/2018-7077/23 sayılı yasa ile değişiklik yapılmadan önceki 74/7 maddesi ile "...Kısa ve uzun vadeli sigorta kolları açısından sigortalı sayılmazlar." hükmü çerçevesinde olmakla, yürürlükteki 5510 Sayılı Yasa'nın 4/1-a" Hizmet Akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar" hükmü kapsamında çalışmalarının olamayacağı, bu bakımından 5510 sayılı Yasa'nın 86/6 maddesi uyarınca kuruma bildirilmeyen hizmetlerinin tespitinin olanaklı olmadığı anlaşılmıştır.

5510 sayılı Kanunun Ek 15. Maddesinde ;

(...)

Bu maddenin yürürlük tarihinden önce görevi sona erenler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanun kapsamında emekli, yaşlılık veya malûllük aylığı ya da 442 sayılı Kanunun mülga ek 16 ncı maddesi veya 2330 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanmış olanlar hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz. Bu madde kapsamındaki sigortalılarla ilgili olarak bu maddede aksine hüküm bulunmaması kaydıyla bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Kurum yetkilidir." şeklinde hüküm verilmiştir.

5510 sayılı Kanunun EK 15. Maddesinin son fıkrasında ise bu maddenin yürürlük tarihinden önce görevi sona erenler hakkında bu kanun hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiş olup dava konusu somut olayda davacının 10/12/2016 tarihinde görevine son verildiği birlikte değerlendirildiğinde davacının sigortalılığının tespitinin olanaklı olmadığı anlaşılarak davacının belirttiği tarihler bakımından idareye başvuru yaparak özlük ve diğer sair haklarının iadesi için talepte bulunması gerektiği anlaşıldığından idare mahkemelerinin görevli olduğu değerlendirilmiş..."

5. Davacı vekili, ortaya çıkan görev uyuşmazlığının giderilmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesini talep etmiş; adli yargı yerince uyuşmazlık dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiş; Mahkememizce idari yargı dosyası da Mahkemesinden temin edilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun *"Tespit davası"* başlıklı 106. maddesi şöyledir:

"(1) Tespit davası yoluyla, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilir.

(2) Tespit davası açanın, kanunlarda belirtilen istisnai durumlar dışında, bu davayı açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmalıdır.

(3) Maddi vakıalar, tek başlarına tespit davasının konusunu oluşturamaz."

7. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun*"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

8. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na 7077 sayılı Kanun'un 44.maddesiyle eklenen Ek 15.maddesinde şu düzenlemeye yer verilmiştir:

"442 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince güvenlik korucusu olarak görevlendirilenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve haklarında uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır...

...Bu madde kapsamındaki sigortalılarla ilgili olarak bu maddede aksine hüküm bulunmaması kaydıyla bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Kurum yetkilidir."

9. 442 sayılı Köy Kanunu'nun 74. maddesinin ikinci fikrası şöyledir:

"(Ek: 26/3/1985 - 3175/1 md.; Değişik: 27/5/2007 - 5673/1 md.) Cumhurbaşkanınca tespit edilecek illerde; olağanüstü hal ilanını gerektiren sebeplere ve şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin köyde veya çevrede ortaya çıkması veya her ne sebeple olursa olsun köylünün canına ve malına tecavüz hareketlerinin artması hallerinde, valinin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile yeteri kadar güvenlik korucusu görevlendirilmesi kararlaştırılabilir. Bu şekilde görevlendirilecek güvenlik korucusu sayısı

40.000 kişiyi geçemez. Cumhurbaşkanı bu sayıyı yüzde elliye kadar artırmaya yetkilidir. Görevlendirmeyi gerektiren hallerin ortadan kalkması durumunda veya idarî zaruret hallerinde görevlendirmeye ilişkin aynı usûl uygulanmak suretiyle güvenlik korucusu olarak yapılan görevlendirmelere son verilebilir. (Ek cümle: 17/4/2017-KHK-690/27 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/23 md.) Güvenlik korucularından 55 yaşını dolduranların görevleriyle ilişikleri kesilir."

10. 442 sayılı Kanun'un 74. maddesinin üçüncü fikrası şöyledir:

"(Ek fıkra: 15/8/2016-KHK-674/21 md.; Aynen kabul: 10/11/2016-6758/21 md.) Güvenlik korucularının görev alanı, görevli oldukları köyün hudutları içinde kalan alandır. Gerektiğinde vali veya kaymakam onayı ile güvenlik korucularının görev alanları, geçici ve süresi belirli olarak köy hudutları dışına genişletilebilir ve görev yerleri değiştirilebilir. Güvenlik korucuları diğer bir ilin valisinin talebi üzerine, istihdam edildikleri ilin valisinin onayı ile geçici ve süresi belirli olarak iller arasında görevlendirilebilir. Bu durumda, güvenlik korucusunun harcırahı görevlendirildiği valilik tarafından ödenir.

11. 442 sayılı Kanun'un 74. maddesinin dördüncü fikrası şöyledir:

"(Ek : 26/3/1985 - 3175/1 md.) Köy Korucuları ve Güvenlik Korucularının görevde bulundukları süre içinde yaralanmaları, engelli hâle gelmeleri veya ölümleri halinde '2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun' hükümleri uygulanır."

12. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, ÜyelerBirol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/12/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, ancak bu madde kapsamında, talep üzerine adli yargı yerince, idari yargı dosyası temin edilmeden yalnızca adli yargı dosyasının gönderilmesi nedeniyle, idari yargı dosyasının da Mahkemesinden temin edildiği, sonuçta usule ilişkin işlemlerde başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Davacı 28/02/2009 tarihinden itibaren güvenlik korucusu olarak çalışmaya başlamış, 10/12/2016 tarihinde görevine son verilmesi üzerine İdari yargı yerinde açtığı davanın lehine sonuçlanmasından sonra 22/02/2019 tarihinde göreve dönmüştür. Dava idari yargı yerinde; davacının görev yaptığı 28/02/2009 ile 25/02/2019 tarihleri arasındaki döneme ilişkin sigorta girişinin yapılarak SGK priminin yatırılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine dair 25/12/2019 tarih ve E. 2999 sayılı işlemin iptali; adli yargı yerinde ise göreve başladığı 28/02/2009 tarihi ile 25/02/2019 tarihi arasındaki döneme ilişkin hizmetlerinin tespiti ve tesciline; ödenmeyen sigorta primlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna yatırılması taleplerinin kabulüne karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

16. Adli ve idari yargı yerlerinde açılan davalardaki talepler gözetildiğinde, davanın İdare Mahkemesi kararının uygulanması ile sınırlandırılamayacağı; davacının görevine son verilme / yeniden göreve başlama tarihlerini de aşacak şekilde hizmet tespitine ilişkin olduğu görülmektedir.

17. Dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, tespit davasının 6100 sayılı Kanun'un 106. maddesinde düzenlendiği, buna karşılık 2577 sayılı Kanun'un *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"*

başlıklı 2. maddesinde tespit davasının belirtilmediği görülmektedir.

18. Bu durumda, 442 sayılı Köy Kanununun 74. madde hükmü kapsamında *"güvenlik korucusu"* olarak istihdam edilen davacının, dava konusu ettiği dönemle ilgili olarak, 5510 sayılı Kanun'un Ek 15. maddesine göre, 5510 sayılı Kanun'un 4.maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılması için aranan koşulları taşıyıp taşımadığı, bu bağlamda sigorta primlerinin ödenip ödenmemesi gerektiği hakkında yapılacak hukuki değerlendirmenin, 5510 sayılı Kanun'un 101 maddesi uyarınca adli yargının (iş mahkemesi) görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesinin(İş Mahkemesi Sıfatıyla) 15/12/2020 tarihli ve E.2020/215, K.2020/559 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesinin(İş Mahkemesi Sıfatıyla) 15/12/2020 tarihli ve E.2020/215, K.2020/559 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/12/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Birol SONER	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN